

Programma voor collega's in opleiding 2^ejaars

Voltijd traject Academische Opleidingschool Tilburg

“Jij en de klas”

Inhoud

Voorwoord	3
1. Academische Opleidingsschool Midden Brabant	4
Rolverdeling binnen het werkplekleren	5
Lijst met afkortingen:	5
2. Visie	6
3. Didactisch concept	7
4. Doelen en inhoud	7
Voorkennis	7
Onderwijsdoelen voor APV 7	7
5. Werkwijze en organisatie	8
Kennis	8
Vaardigheden	8
Professionele aanwezigheid als onderdeel van een professionele houding	9
Doelen en tijdpad stage	10
6. Opdrachten bij themabijeenkomsten	13
7. Beoordeling en evaluatie	18
8. Opdrachten	18
Portfolio	22
9. Literatuur en leermiddelen	22
10. Bijlagen	23
Bijlage 1: Beoordelingscriteria stage	23
Bijlage 2: Beoordeling en toetsing APV binnen de AOSMB	24
Bijlage 3: Eindgesprek	28

Voorwoord

Beste Collega in Opleiding (CIO),

Wij heten je van harte welkom op onze school, die deel uitmaakt van de Academische Opleidingsschool Tilburg(AOS-T).

In deze handleiding vind je de opzet van de 2^ejaars AOS-T stage en de bijbehorende opdrachten en praktische informatie.

De belangrijkste doelen van AOS-scholen zijn theorie en praktijk zo dicht mogelijk bij elkaar te brengen en docenten (in opleiding) te stimuleren tot een onderzoekende houding. De praktijk van de school waar je stage loopt, kan leiden tot specifieke leervragen. Scholen zijn immers verschillend. Maak gebruik van de rijke leeromgeving die de school biedt.

Als tweedejaars student heb je eind vorig collegejaar voor jezelf beslist om leraar te willen worden. Toen stond 'jij en het beroep' centraal. Geweldig dat je aan het einde van dat eerste studiejaar gekozen hebt voor dit fantastische beroep! **So you think you can teach?!?**

Nu, in dit tweede studiejaar, staat 'jij en de klas' centraal. Je gaat zelf op zoek hoe je je leraarschap vorm wilt geven. De leervragen die jij tijdens je stagewerkzaamheden tegenkomt, zijn daarbij leidend. Wij als AOS-werkgroep bieden je handvatten en gereedschappen aan om je vragen om te zetten in acties en reflecties.

De eerste bijeenkomst is donderdag 29 november op 2College Durendael in Oisterwijk. Alle bijeenkomsten starten om 14.30 uur.

Jullie hebben bewust gekozen voor een AOS-stageroute. Je mag je eigen leerroute mede vormgeven.

Wij wensen je een bijzonder leuke en vooral leerzame stage toe!!

Het opleidingsteam van de AOS-Tilburg.

Veel onderwijsplezier.

1. Academische Opleidingschool Midden Brabant

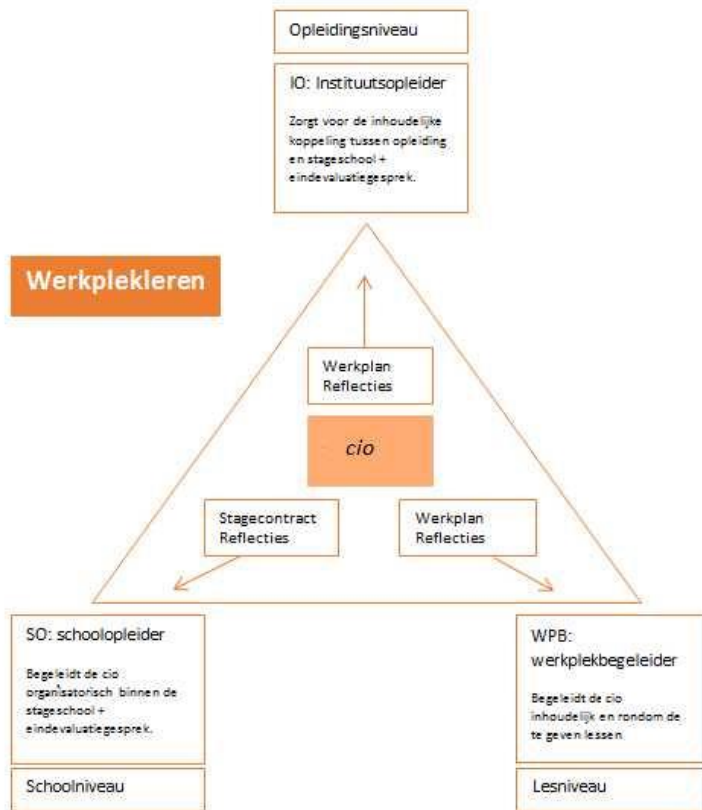
Als AOS-MB student kom je een aantal keren centraal bijeen met studenten van andere AOS-MB scholen (zie hiervoor het [tijdpad stage](#)).

Het AOS-MB-team heeft een tiental speerpunten geformuleerd. We willen als AOS-MB zo het verschil maken met de reguliere stages.

Speerpunten AOS-MB:

1. AOS-MB neemt de dagelijkse onderwijspraktijk als vertrekpunt.
2. AOS-MB wil studenten begeleiden, maar meer nog opleiden.
3. AOS-MB hanteert de omgekeerde weg: vanuit de onderwijspraktijk werken naar theoretische concepten.
4. AOS-MB experimenteert met en reflecteert op 'elementaire onderwijsactiviteiten'.
5. AOS-MB streeft naar een doorlopende leerlijn.
6. AOS-MB kijkt naar de (vak)didactiek op FLOT en sluit aan bij het APV-programma.
7. AOS-MB bevordert een onderzoekende leerhouding van studenten.
8. AOS-MB wil ruimte bieden aan die studenten die een onderzoekende houding aannemen.
9. AOS-MB sluit direct aan bij indicatoren van de FLOT-LUKs.
10. AOS-MB wordt vormgegeven door SO's (schoolopleiders), WPB (werkplekbegeleiders) en IO's (instituuopleiders), die in de dagelijkse onderwijspraktijk werken.

Rolverdeling binnen het werkplekleren

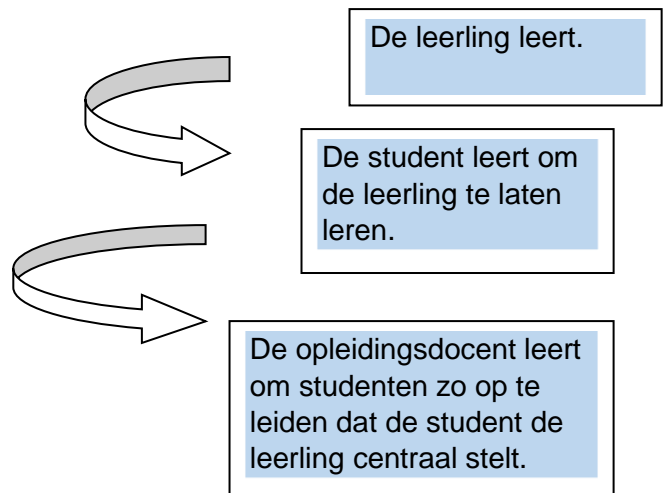
De WPB geeft op de evaluatieformulieren zijn of haar beoordeling en noteert een voorlopig cijfer voor de stage. Tijdens het eindgesprek (al dan niet in aanwezigheid van de SO) wordt het definitieve eindcijfer bepaald. Er zijn altijd twee personen betrokken bij de beoordeling. De IO is eindverantwoordelijk.

Lijst met afkortingen:

CIO	Collega in opleiding	P.T.A.	Programma van toetsing en afsluiting
DT	Deeltijd	SAS+	Stage aanmeldsysteem
FLOT	Fontys Lerarenopleiding Tilburg	SLB	studieloopbaanbegeleider
H.A.V.O.	Hoger algemeen voorgezet onderwijs	SO	Schoolopleider
IO	Instituutsopleider	V.M.B.O	Vorbereidend middelbaar beroeps onderwijs
LIO	Leraar in opleiding	V.O.G	Verklaring omtrent Gedrag
OMO	Ons Middelbaar Onderwijs	WPB	Werkplekbegeleider
O.O.P	Onderwijs ondersteunend personeel	VT	Voltijd
OP	Onderwijsgevend personeel	V.W.O	Vorbereidend wetenschappelijk onderwijs

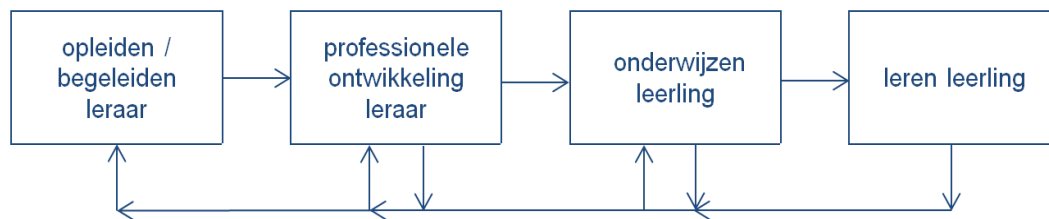
2. Visie

In de visie staat het leren van de leerling centraal. Het gaat hierbij om leren in de betekenis van kennisverwerving én vorming (Bildung). De focus bij het opleiden van de leraar ligt op het onderwijsleerproces. Immers de leeractiviteiten en de leerresultaten van de leerling (= het leren) leveren informatie op over de vraag of door de leraar (in opleiding) een effectieve uitvoering aan de les en de instructie (= het onderwijzen van de leerling) is gegeven. Hierdoor leert de leraar in opleiding, waardoor vervolgens de lerarenopleiders leren om de aankomende leraren zo goed mogelijk op te leiden in het centraal stellen van het leren van de leerling.

Met behulp van het zogenaamde cascademodel wordt deze visie nader uitgewerkt. Het onderstaande model geeft de wisselwerking weer tussen het leren van de leerling, het onderwijzen van de leerling, het leren van de leraar en het opleiden van de leraar.

Model: het leren van de leerling centraal

Figuur 1 : bron: "Beter leren door leiderschap", inaugurale rede J. Imants, januari 2010.

Dit model ondersteunt het inzicht dat voor een goede professionele ontwikkeling van de aankomende leraar een voortdurende interactie nodig is tussen praktijk en theorie. Het is belangrijk dat er een brede waaier aan opleiding en begeleiding voorhanden is op de werkplek zelf, zodat de authentieke leeromgeving optimaal kan worden benut en ingezet.

Goed opleiden en begeleiden van aankomende leraren komt derhalve het best tot stand in een samenwerkingsverband tussen de lerarenopleidingen en de scholen, met andere woorden, binnen een AOS. Voor een goede, professionele ontwikkeling is het tevens belangrijk dat het doen van onderzoek deel uitmaakt van de opleiding tot leraar. Het zelf doen van onderzoek is immers essentieel voor het evalueren en bijstellen van het eigen professionele handelen en draagt daardoor bij aan het versterken van het reflectieve vermogen. Zelf onderzoek doen vergroot de kans dat de leraar wetenschappelijke inzichten betreft bij het onderwijsleerproces en zijn 'practical wisdom' kan expliciteren.

3. Didactisch concept

Het didactisch concept voor zowel de tweede- als de eerstegraads opleiding vloeit voort uit de visie die is vastgelegd in de aanvraagdossiers en de samenwerkingsovereenkomsten waarmee alle partners hebben ingestemd. Het cascademodel wordt gehanteerd als didactisch principe (zie schema in 5.1) van waaruit het didactisch concept 'praktijk – theorie – praktijk' is afgeleid. Hiermee kan het leren door de student op het juiste moment plaatsvinden. De lespraktijk is steeds uitgangspunt voor het leren: de lespraktijk roept leervragen op - leervragen leiden tot verdieping en verbreding van de theorie - de verdiepte en verbrede theoretische kennis wordt weer toegepast in de lespraktijk (school-based opleiden).

Kennis uit de ene context past echter niet altijd in de andere. Daarom is met ingang van het schooljaar 2014-2015 aan de interactie tussen praktijk en theorie het begrip 'transformatie' toegevoegd. Transformatie betekent dat in een dialoog tussen praktijk en theorie zowel de praktijk als de theorie verandert (zie lectorale rede van Dr. Bob Koster 'Veranderde perspectieven' 2013).

4. Doelen en inhoud

De module-inhoud richt zich met name op de volgende aspecten zoals beschreven in de

Bekwaamheidseisen:

pedagogisch bekwaam

vakdidactisch bekwaam

professioneel handelen

Onderstaande nummering verwijst naar de 'Generieke Kennisbasis; tweedegraads lerarenopleiding' (uitgegeven door HBO-raad, vereniging van hogescholen).

A5 Begeleiden van leerprocessen

B2 Pedagogische functie van de school

B3 Pedagogisch klimaat in school en klas

B4 Leerlingbegeleiding

C3 Persoonlijke professionele ontwikkeling

C4 Onderzoekend vermogen

Voorkennis

Tijdens dit programma wordt teruggegrepen op de kennis die de student uit het voorgaande jaar heeft eigengemaakt. Thema's worden herhaald en verdiept vanuit de praktijk en op de praktijk gericht.

Onderwijsdoelen voor APV 7

Communicatiemodellen	De psychologische basisbehoeftes beschrijven en herkennen; Een situatie analyseren aan de hand van de psychologische basisbehoeftes en verbeteracties formuleren; De basisomgangsvormen beschrijven en herkennen; Een situatie analyseren gebruikmakend van zijn kennis over de
----------------------	--

	basisomgangsvormen verbeteracties formuleren; Pestgedrag herkennen en acties formuleren en onderbouwen
Gespreksvoering	De student kan met een open houding leerlingen aanspreken op gedrag
Groepsdynamica	Beschrijven en herkennen Roos van Leary Op basis van de Roos van Leary docentgedrag analyseren en verbeteracties formuleren Beschrijven en herkennen van de theorie van Thomas & Killmann (hanteren conflictstijlen) Op basis van de theorie van Thomas & Killmann docentgedrag analyseren en verbeteracties formuleren

5. Werkwijze en organisatie

Om je werk goed te doen moet iemand beschikken over competenties. Een competentie van iemand is de manier waarop iemand zijn **kennis, vaardigheden** en **houding** gebruikt om zijn werkeffectief en met succes te kunnen doen.

Tijdens je stage moeten deze drie elementen dan ook worden ingezet en beoordeeld. Tijdens je stage is het de bedoeling dat je kunt laten zien in kennis, vaardigheden en houding te zijn gegroeid in je rol van aankomende leraar. Hieronder is beschreven hoe dit is vormgegeven binnen de AOS-MB.

Kennis

Binnen het tweedejaars AOS programma werk je onder andere aan APV 7 – klassenmanagement 2.

De theoretische achtergronden worden in de AOS-MB-themabijeenkomsten aan de orde gesteld (zie [tijdpad stage](#) en AOS-MB overzicht). Daarbij is het steeds de bedoeling dat de theoretische kennis antwoord gaat geven op de vragen en probleemsituaties die jullie in je stage tegenkomen en zelf aandragen.

De nieuwe kennis die je gaat leren willen wij direct koppelen aan de opgedane stage-ervaringen. Kennis moet aansluiten bij datgene waar je op dat moment mee bezig bent. Dan komt kennis het best tot zijn rechten blijft het beter bewaard in het lange termijn geheugen. De *omgekeerde weg* noemen wij dat. Eerst in de onderwijspraktijk observeren en werken. Daarna de ervaringen koppelen aan de theoretische concepten.

Bij de kennisoverdracht in themabijeenkomsten willen wij jullie een actieve rol geven. Wat dat in de praktijk betekent zullen wij jullie t.z.t. duidelijk maken.

Vaardigheden

Om aan je competenties te kunnen werken zijn vaardigheden onmisbaar. Ieder beroep heeft algemene vaardigheden (samenwerken, communiceren, presenteren e.d.) en meer beroeps specifieke vaardigheden. Zo is het belangrijk om bij de start van je stage o.a. het 'Handboek voor leraren' goed door te nemen en daarnaast een planning te maken: wanneer doe ik wat, met wie en waar? Wat moet ik regelen? Wat moet ik voorbereiden?

Enkele belangrijke vaardigheden, die gelden in het onderwijs, heb je in de aanloop naar deze stage al op de opleiding geleerd en uitgeprobeerd. Zo gaan wij er van uit dat je bij

binnenkomst kennis hebt van het op SMART-wijze formuleren van persoonlijke leerdoelen, dat je kunt werken met het DA-model (Model Didactische Analyse- van Gelder). Eerder heb je al gestoeid met het geven en ontvangen van feedback.

De onderstaande vaardigheden willen wij in deze stage heel expliciet aan bod laten komen:

- leervragen formuleren
- gericht observeren
- Planningsvaardigheden
- elkaar feedback geven
- Onderzoeksvaardigheden
- reflecteren

Als jij jezelf bepaalde vaardigheden goed hebt aangeleerd, heb je als groot voordeel dat je deze nog lange tijd in je onderwijspraktijk kunt gebruiken. Jong geleerd is oud gedaan.

De volgorde van de onderzoeksvaardigheden is niet willekeurig:

1. Stel concrete doelen	<i>Leervragen formuleren</i>
2. Onderneem acties en verzamelbewijslast.	<i>Observeren, plannen</i>
3. Leer feedback te geven en te ontvangen.	<i>Feedback uitwisselen</i>
4. Koppel je acties aan de competenties.	<i>Reflecteren</i>
5. Analyseer je sterke en minder sterke punten.	<i>Professionaliseren</i>

Professionele aanwezigheid als onderdeel van een professionele houding

Aanwezigheid van studenten tijdens de bijeenkomsten is verplicht. Hierbij staat 'leren van en met elkaar' centraal. Actieve en professionele participatie aan de bijeenkomsten is een **voorwaarde** om de **toetsing** te kunnen afronden. Daaronder wordt verstaan:

- Aanwezig zijn;
- Gemaakte afspraken nakomen;
- een actieve houding aannemen en initiatief tonen;
- je aan de regels en gedragscodes houden die aan de orde zijn.

Al een student vanwege bijzondere omstandigheden (ter beoordeling van de docent) een bijeenkomst afwezig is, dan is de student verplicht de inhoud van de bijeenkomst zelfstandig 'in te halen'.

Bij meer dan twee absenties tijdens een periode kan de module niet afgesloten worden en zal de student het daaropvolgende studiejaar opnieuw moeten deelnemen aan de module.

Voor **verdere afspraken rondom je stage** verwijzen wij naar een overzicht van afspraken van de eigen stageschool en naar het stageprotocol van FLOT te vinden op de stageportal.

Doelen en tijdspad stage

Datum en tijd	Waar moet ik zijn?	Activiteit	Doelstellingen	Opdrachten voor bijeenkomsten
15-11-2018	Eigen school	Start stage, start AOS programma en kennismaking		
22-11-2018	Eigen school	Werkbijeenkomst		
29-11-2018 14.30	2College Durendael	Themabijeenkomst 1: Psychologische basisbehoeftes en groepsvorming	De student kan na de bijeenkomst: <ul style="list-style-type: none"> • Kennismaking • Introductie van het programma • Planning • SMART formuleren • Een beschrijving en voorbeelden geven van een 3-tal basisbehoeftes • Kent en herkent de verschillende fases in groepsvorming • Kan deze fases herkennen in zijn eigen klassen, erover nadenken en kleine interventies bedenken en evt. uitvoeren 	Facebookopdracht Na de bijeenkomst maak je één van de volgende drie opdrachten en deze verwerk je later in het portfolio: 1.1 / 1.2 / 1.3
6-12-2018	Eigen school	Intervisie		
13-12-2017	Eigen school	Werkbijeenkomst		
20-12-2018	Eigen school	Werkbijeenkomst		
10-01-2019	Eigen school	Werkbijeenkomst		
17-01-2019	Eigen school	Intervisie		
31-01-2019 14.30	2College Durendael	Themabijeenkomst 2: Roos van Leary / conflicthantering	<ul style="list-style-type: none"> • De student onderzoekt zijn eigen communicatiestijl m.b.v de Roos van Leary • De student herkent verschillende stijlen om 	Vooraf aan de bijeenkomst maak je de opdracht . Neem de opdracht mee naar de bijeenkomst en verwerk deze later in je portfolio

			conflicten snel te hanteren en te voorkomen	
06-02-2019	Eigen school	Werkbijeenkomst		
14-02-2019 14.30	2College Durendael	Themabijeenkomst 3: Pesten / sociale veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> De student wordt aan het denken gezet om een visie te vormen op sociale veiligheid en pesten De student weet de weg in de school om hulp te krijgen als er gepest wordt 	Lees vooraf de artikelen van L. Reijnen. Deze ontvang je via de mail.
21-02-2019	Eigen school	Werkbijeenkomst		
28-02-2019	Eigen school	Werkbijeenkomst		
14-03-2019 14.30	2College Durendael	Themabijeenkomst 4: Verdieping bovengenoemde thema's	<p>Bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leraar als organisator Pesten, Sociale veiligheid Roos van Leary Conflicthantering Ondersteuning bij leerwerktafen ?? ??? (extra thema's op aanvraag studenten) 	
21-03-2019	Eigen school	Intervisie		
28-03-2019	Eigen school	Werkbijeenkomst		
04-04-2019 14.30	2College Durendael	Themabijeenkomst 5: Verdieping bovengenoemde thema's	Zie 1-3	Inleveren LWT 05-04
14-04-2019	Eigen school	Werkbijeenkomst		
09-05-2019	Eigen school	Werkbijeenkomst		

16-05-2019 14.30	2College Durendael	Bijeenkomst: Presentaties leerwerktaak	De student presenteert wat hij/zij geleerd heeft van het uitvoeren van de leerwerktaken en leerwerkactiviteiten en wat meegenomen wordt voor de toekomst	Presentatie
06-06-2019	Eigen school	Intervisie		
13-6-2019	Eigen school	Werkbijeenkomst		
20-06-2019	Eigen school	Werkbijeenkomst		
01-07-2019		Afronding schooljaar en stage		

6. Opdrachten bij themabijeenkomsten

In dit hoofdstuk zijn de opdrachten per bijeenkomst beschreven. Deze opdrachten dienen voor en/of na de bijeenkomst gemaakt te worden en kan je verzamelen in je stageportfolio. De opdrachten dienen je competentieontwikkeling te stimuleren rondom de thema's. We zullen in de bijeenkomsten aangeven wanneer een bepaalde opdracht aan bod zal komen.

Opdracht vooraf aan themabijeenkomst 1

Maak een sociogram van 1 van je groepen en breng dit mee. Gebruik je handboek en/of internet.

Kijk voor tips op: wij-leren.nl en zoek op sociogram

Opdracht na themabijeenkomst 1

Ieder mens heeft een **drietal basisbehoeftes**.

- Eenieder heeft er behoefte aan greep te krijgen op de wereld om hem heen. Hij wil het gevoel hebben de wereld aan te kunnen en voor zijn taak berekend te zijn. **De ervaring van competentie.**
- Eenieder heeft er behoefte aan te voelen dat anderen met hem willen omgaan, er bij te horen en mee te tellen. **De ervaring van relatie.**
- Eenieder heeft er behoefte aan zijn leven in te richten zoals hij dat wil, zelf beslissingen nemen, verantwoordelijkheid te dragen en zichzelf te kunnen zijn. **De ervaring van autonomie.**

De instructie voor de onderstaande opdrachten volgt bij de bijeenkomsten. Je hoeft ze nl. niet allemaal te doen.

Opdracht 1.1. De basisbehoefte: competentie

A. Interactie en de basisbehoefte competentie

1. De manier waarop je als docent met de leerlingen omgaat, verbaal en non-verbaal met hen interacteert, is bepalend voor de sfeer in de groep. Dus ook voor het competentiegevoel van de leerlingen.
Benoem een vijftal voorbeelden van docentgedrag dat volgens jou de competentiebehoefte bij leerlingen kan bevorderen.
2. Observeer een tweetal lessen, waarvan een in de onderbouw en een in de bovenbouw, waarbij je let op de interactie tussen de docent en de leerlingen en het mogelijke (eventueel direct waargenomen) effect hiervan op het competentiegevoel van leerlingen.

B. Instructie en de basisbehoefte competentie

1. Benoem een vijftal voorbeelden van onderwijsleersituaties die volgens jou het geloof en plezier in eigen kunnen bij leerlingen versterken en hen volop ontwikkelingsmogelijkheden bieden.
2. Observeer een tweetal lessen bij twee verschillende docenten, waarbij je let op onderwijsleersituaties tijdens de les, die leerlingen uitdagen en het hen mogelijk maken om te leren. Inventariseer.

C. Klassenmanagement en de basisbehoefte competentie

Observeer een tweetal lessen bij twee verschillende docenten, waarbij je let op de manier waarop de docent het onderwijs organiseert. Hoe gaan de docenten om met verschillen in de klas?

Opdracht 1.2. De basisbehoefte: relatie

A Interactie en de basisbehoefte relatie

Observeer de interactie tussen een docent en leerlingen tijdens een les en een buiten-les-activiteit (bijvoorbeeld excursie, surveillance tijdens pauze, schoolfeest) Koppel je bevindingen aan de behoefte aan relatie bij leerlingen door hierover met een aantal (van de geobserveerde) leerlingen in gesprek te gaan.

B. Instructie en de basisbehoefte relatie

Ga in de literatuur na welke wijzen van instructie een positieve bijdrage kunnen leveren aan de basisbehoefte van relatie.

C. Klassenmanagement en de basisbehoefte relatie

Observeer een les bij je werkplekbegeleider en noteer organisatorische aspecten die een positieve invloed hebben op de relatie van de docent met de leerling(en) en welke een negatieve. Bespreek je bevindingen met je WPB-er. Wat zijn de voor jou belangrijkste conclusies?

Opdracht 1.3. De basisbehoefte: autonomie

A Interactie en de basisbehoefte autonomie

Geef jouw theoretisch onderbouwde mening over onderstaande stelling:
Om leerlingen volop kansen te geven hun autonomie te ontwikkelen, moet je als docent veel aan hun eigen verantwoordelijkheid overlaten en dus niet controleren maar stimuleren.

B. Instructie en de basisbehoefte autonomie

Observeer een les waarin instructie een wezenlijk deel uitmaakt van de les. Beschrijf de wijze waarop de instructie plaatsvindt, noteer de (mogelijke) inbreng van leerlingen en (mogelijke) keuzen die de leerlingen hebben, bijvoorbeeld ten aanzien van verwerking van de lesstof. Wat vind je van deze aanpak en wat is hiervoor je theoretische onderbouwing? Hoe creëer je meer mogelijkheden in je les voor leerlingen om keuzes te maken?

D. Klassenmanagement en de basisbehoefte autonomie

Maak een plattegrond en een beschrijving van de inventaris, van het lokaal dat naar jouw idee alle mogelijkheden biedt om het onderwijs zo te organiseren dat het leerlingen optimale mogelijkheden biedt tot autonomie. Schrijf een handleiding voor jouw lokaal.

Voor themabijeenkomst 2

Roos van Leary

Laat uit 2 verschillende klassen 15 leerlingen de leerlingen enquête invullen over jouw leraarsgedrag. Vergelijk de resultaten van beide klassen en bekijk wat de evt. verschillen zijn. Kun je dit verklaren? Neem deze resultaten mee naar de bijeenkomst over de Roos van Leary.

Leerlingenenquête.

Voor mij is het van belang om te weten hoe jij over me denkt. Dan kan ik er in het vervolg rekening mee houden. Wil je daarom onderstaande vragenlijst invullen en per vraag een getal omcirkelen.

Bijvoorbeeld:	geen				zeer veel
1. Bij hem/haar heb je vrijheid	0	1	2	3	4

Als je 0 omcirkelt zeg je daarmee dat je geen vrijheid bij me hebt.

Als je 1 omcirkelt zeg je daarmee dat je heel weinig vrijheid bij me hebt.

Als je 5 omcirkelt zeg je daarmee dat je zeer veel vrijheid bij me hebt.

Omcirkel nu bij elke vraag een getal:

	Geen				zeer veel
1. Bij hem/haar heb je vrijheid	0	1	2	3	4
2. Als je iets niet snapt, heeft hij/zij daar begrip voor	0	1	2	3	4
	nooit				altijd
3. Hij/zij doet vriendelijk tegen leerlingen	0	1	2	3	4
4. Hij/zij is ontevreden	0	1	2	3	4
5. Hij/zij stelt hoge eisen aan de leerlingen	0	1	2	3	4
6. Hij/zij is bereid iets opnieuw uit te leggen	0	1	2	3	4
7. Hij/zij is uit zijn humeur	0	1	2	3	4
8. Hij/zij laat de leerlingen hun gang gaan	0	1	2	3	4
	niet				heel erg

9.	Hij/zij kan kwaad worden	0	1	2	3	4
10.	Hij/zij houdt streng orde	0	1	2	3	4
11.	Hij/zij kan goed leiding geven	0	1	2	3	4
12.	Hij/zij treedt slap op	0	1	2	3	4
13.	Je leert veel bij hem/haar	0	1	2	3	4
14.	Hij/zij is driftig	0	1	2	3	4
15.	Hij/zij heeft een prettige sfeer in de klas	0	1	2	3	4
16.	Hij/ zij treedt aarzelend op	0	1	2	3	4

Bedankt voor het invullen.

7. Beoordeling en evaluatie

De beoordeling van het AOS-MB programma jaar 2 bestaat uit:

1. Stagebeoordeling – zie hiervoor de procedure stagebeoordeling op de Portal én de beoordelingscriteria hoofdfase 1 stage in [bijlage 1](#).
2. APV onderdelen binnen de AOS – zie hiervoor de rubric van APV in [bijlage 2](#).

De toetsing van APV onderdelen binnen de AOS zal gebeuren op basis van de rubric van APV 7.

De randvoorwaarden voor het kunnen toekennen van een cijfer voor APV 7:

- De student heeft voldaan aan de professionele aanwezigheid tijdens de themabijeenkomsten.
- De student heeft voldaan aan de professionele aanwezigheid tijdens intervisiebijeenkomsten.
- Bij de leerwerktaak heeft de student gewerkt aan meerdere doelstellingen van de module.

De uitwerking van de toetsing is weergegeven in [opdrachten](#).

INLEVERDATUM OPDRACHT IS 5 APRIL 2019

Tip: begin op tijd en maak een strakke planning!

8. Opdrachten

Leerwerktaak

Voortgang wordt besproken tijdens de themabijeenkomsten. (Er wordt gewerkt in peer groups). De verkregen feedback moet verwerkt worden in het onderzoeksverslag.

Leerwerktaak

Leerwerktaak	Klassenmanagement: een onderzoek op basis van mijn leervraag met betrekking tot groepsdynamica
Subdomeinen GKB	A5 Begeleiden van leerprocessen B2 Pedagogische functie van de school B3 Pedagogisch klimaat in school en klas B4 Leerlingbegeleiding C3 Persoonlijke professionele ontwikkeling C4 Onderzoekend vermogen
Bronnen	- Geerts, W. & Kralingen, R. van. (2011). <i>Handboek voor Leraren</i> . Bussum: Coutinho. - Slooter, M. (2009). <i>De vijf rollen van de leraar</i> . CPS, onderwijsontwikkeling en advies. - Teitler, P. (2013). <i>Lessen in Orde</i> (2 ^e herziedruk). Bussum: Coutinho. - Minimaal twee andere bronnen

	Daarnaast worden diverse digitale artikelen en videomateriaal gebruikt.
Doel leerwerktaak	<p>Gedurende je stage ga je onderzoek uitvoeren binnen je school, je klas, je team m.b.t. het onderwerp klassenmanagement (interactiestijlen, groepsdynamica en sociale veiligheid).</p> <p>Het uitvoeren van zo'n onderzoek is belangrijk om een aantal redenen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Door onderzoek leer je over de theorie en de praktijk van het lesgeven. 2. Je leert om theorie die je gelezen hebt en de kennis die je opgedaan hebt om te zetten in handelen voor de klas. 3. Je leert kritisch te kijken naar je eigen handelen. 4. Je leert kritisch te kijken naar het handelen van anderen. 5. De methode die je gebruikt bij dit onderzoeksproject kan je vaker inzetten als onderzoekende student. <p>N.a.v. eigen observaties en literatuur kan de student een leervraag SMART formuleren voor zijn onderzoek. De student kan laten zien dat hij de praktijk kan verklaren met de theorie en dat hij de theorie kan inzetten om zijn handelen in de praktijk te verbeteren.</p> <p>De student laat zien dat hij zijn handelen aanpast door structureel feedback te vragen aan peers en begeleiders. Door steeds weer feedback te vragen aan peers en begeleiders, past hij zijn handelen aan. De student kan benoemen wat zijn handelen voor invloed heeft op de groepsdynamica, -vorming en relatie met leerlingen. Kan benoemen welke groepsprocessen er plaats vinden in zijn stageklassen.</p>
Beschrijving leerwerktaak	<p>De onderzoekscriteria:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De onderzoeksvraag is concreet en gericht op het lesgeven en heeft betrekking op klassenmanagement. 2. In het onderzoek wordt gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Lees de beide artikelen en hoofdstuk 6 uit het 'Handboek voor leraren'. Gebruik minimaal 2 andere theoretische en/of wetenschappelijke bronnen dan die gebruikt worden in ons programma. 3. Het onderzoek bevat een aantal logische denkstappen. (zie onderzoeksverslag) 4. Het onderzoek kent een onderbouwde conclusie. 5. Het onderzoek wordt afgesloten met een eigen mening of aanbeveling en een reflectie op het eigen handelen. <p>Het onderzoeksverslag:</p> <p>Het verslag bestaat in ieder geval uit de volgende onderdelen:</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inleiding waarin je aangeeft welk onderwerp je hebt gekozen en welke vragen je jezelf hebt gesteld. Geef ook aan waarom je daarvoor gekozen hebt. Formuleer met behulp van je stagewerkplan en de context van de school waarin je nu stage loopt 1 SMART leervraag rondom de thema's interactiestijlen of groepsvorming of sociale veiligheid of pesten. Verantwoord waarom je juist in deze school deze leervraag stelt. 2. Beschrijf wat je in de literatuur hebt gevonden aan voor jou nuttige informatie. Geef duidelijk aan wat je waar gevonden hebt. Verwijs volgens de APA-normen naar de literatuur die je gevonden hebt. http://drcwww.uvt.nl/its/voorlichting/handleidingen/bibliotheek/apa.pdf 3. Ga in gesprek met je werkplekbegeleider (WPB) of schoolopleider (SO) over je leervraag. Wat is haar of zijn visie, wat is de visie van de school en hoe wordt dit vertaald in de praktijk van alledag? Verwerk dit in een verslag. 4. Bespreek je vraag met collega's en beschrijf wat de gesprekken met docenten je hebben opgeleverd als antwoord op je vraag. 5. Bezoek lessen van collega's en beschrijf wat je in de lessen van verschillende docenten hebt gezien rond het onderwerp en je vraag, gekoppeld aan de literatuur. 6. Welke conclusies trek je uit de voorgaande stap? Beschrijf welke leeractiviteiten je bent gaan ondernemen. Vergeet daarbij niet om duidelijk te maken wat het verband is tussen jouw leervraag, jouw plan van aanpak en hetgeen je daarvoor beschreven hebt. 7. Beschrijf hoe de uitvoering van jouw plan is verlopen. 8. Beschrijf de resultaten: is het gelukt wat je van plan was te doen? Hoe weet je dat? 9. Schrijf een reflectie, zowel over het doen van dit onderzoek als over de inhoudelijke opbrengst. Wat heb je van dit alles geleerd? Wat ga je de volgende keer hetzelfde/anders doen? <p>Je eindproduct is een verslag van je onderzoek en korte presentatie tijdens de slotbijeenkomst.</p> <p>Deadline inleverdatum 05-04-2019 herkansing 22-06-2019</p>
Product	<p>Uitwerking leerwerktaak (apart inleveren en integreren in je portfolio). Bekijk voor jezelf hoe je de leerwerktaak eventueel in kunt zetten voor het aantonen van leeruitkomsten van Professioneel Handelen.</p>

Leerwerkactiviteiten

Tijdens de themabijeenkomsten werken wij met alle tweedejaars studenten gezamenlijk. Een dergelijke bijeenkomst begint om 14.30 en eindigt om 17.00 uur. De werkvolgorde bestaat steeds uit een aantal stappen in te zetten voor je continue persoonlijke ontwikkeling, die weer te geven is in je stageportfolio en je werkplan. Dit schema wordt gebruikt tijdens de bijeenkomsten.

Leerstappen	
1. Welke <u>stage-ervaringen</u> heb ik opgedaan rondom dit thema?	
2. Welke globale <u>leervragen</u> stel ik hierover aan mijzelf?	
3. Kies er 1 uit en formuleer die zo SMART mogelijk	
4. Wat neem ik mee van vandaag t.a.v. mijn evt. leervraag en voor mijn stage?	
5. Welke concrete <u>leeractiviteiten</u> noteer ik om op de stageschool uit te voeren? Met wie?	
6. Welke <u>planning</u> gebruik ik bij het voorbereiden, uitvoeren en terugblikken op de leeractiviteit?	
Volgende bijeenkomst: 7. Wat heb ik geleerd van de activiteit? Welk <u>advies</u> geef ik aan mezelf voor toekomstig leraarsgedrag?	

Portfolio

Jullie gaan een portfolio maken. Wellicht heb je al eerder met dit instrument gewerkt. Natuurlijk kun je veel informatie vinden over wat een portfolio is, hoe je dat kunt maken en waartoe het dient. Kijk ook op de FLOT portal. Zorg wel dat alle informatie die je tijdens de stage verkregen hebt, verwerkt is in het portfolio.

9. Literatuur en leermiddelen

- Geerts, W. & Kralingen, R. van. (2016). *Handboek voor Leraren*. Bussum: Coutinho.
- Reijnen, L.(2016). *Groepsvorming en sociale veiligheid*
- Reijnen, L.(2016). *Pesten en visievorming*
- Slooter, M. (2018). *De zes rollen van de leraar*. Pica.
- Teitler, P. (2009). *Lessen in orde*. Handboek voor de onderwijspraktijk. Coutinho.

Eventuele aanvullende bronnen worden tijdens de bijeenkomsten aangereikt.

10. Bijlagen

Bijlage 1: Beoordelingscriteria stage

Beoordelingscriteria stage

De richtlijnen en procedure van de stagebeoordeling zijn beschreven op de stagesite FLOT.

Alvorens er over gegaan kan worden tot een beoordeling van de stage dien je aan de aanwezigheidsplicht te hebben voldaan.

Aanwezigheid:

100 % aanwezigheid verplicht. Een niet gevolgde stagedag wordt in overleg met de SO/IO eventueel gerepareerd.

Beoordeling:

Bij de beoordeling zal gekeken worden naar de volgende elementen:

- Je professionele participatie.

Er wordt van de studenten een professionele participatie tijdens de stagedagen en bijeenkomsten verwacht. Dit is te zien aan een actieve deelname, een onderzoekende en opbouwende houding.

- Je portfolio. In het portfolio zit het bewijsmateriaal van je lessen, je lesdelen of niet-lesgebonden activiteiten en wat je ervan hebt geleerd. In een apart hoofdstuk zitten je leerwerktaken en activiteiten en opdrachten. Deze je mag je ook inzetten in je portfolio!

- **Het eindgesprek.**

Ter afsluiting van je stage vindt er een eindgesprek plaats met IO en/of SO en/of WPB (twee van de drie) om je portfolio toe te lichten. Hierin zal de nadruk liggen op je vermogen om je eigen leerproces toe te lichten en je visie op het onderwijs en de behandelde thema's te verduidelijken. Competentie 7 is het kernonderdeel van het eindgesprek !

- **De tentaminering.** (Door en binnen FLOT)

Bijlage 2: Beoordeling en toetsing APV binnen de AOSMB

Beoordelingsrubric leerwerktaak APV7**Gegevens:**

Naam:	Lerarenopleiding:
Studentnummer:	Datum:

Voorwaardelijke criteria:

Het document ...	Ja / Nee
... bevat een voorblad met naam, studentnummer, opleiding, module en beoordelend docent.	
...is uiterlijk op datum ingeleverd via Ephorus.	
... is geschreven in correct Nederlands: de leerwerktaak is inhoudelijk goed verzorgd en leesbaar, in correct Nederlands geschreven en duidelijk en overzichtelijk vormgegeven.	
...bevat APA-verwijzingen en -literatuurlijst.	
De student ...	
... heeft bij de leerwerktaak gewerkt aan meerdere doelstellingen van Klassenmanagement 2 (APV7).	
	Indien er bij bovenstaande criteria, en/of bij onderstaande aspecten ten minste één keer met nee / onvoldoende is geantwoord, kan de leerwerktaak niet met een voldoende worden beoordeeld.

Criteria	Goed (2 punten)	Voldoende (1,5 punt)	Onvoldoende (0 punten)
Leervraag formuleren	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • formuleert een concrete leervraag (SMART) met betrekking tot de leerwerktaak en aansluit bij de persoonlijke en professionele ontwikkeling, • maakt gebruik van passend onderwijskundig jargon, • maakt een verbinding met zijn of haar voorkennis • maakt inzichtelijk hoe hij zijn leervragen gaat beantwoorden en hoe hij daarbij de leerwerktaak inzet. 	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • formuleert een concrete leervraag (SMART) met betrekking tot de leerwerktaak en aansluit bij de persoonlijke en professionele ontwikkeling, • maakt gebruik van passend onderwijskundig jargon. 	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • formuleert een leervraag met betrekking tot de leerwerktaak die niet helder genoeg afgebakend en beschreven is en/of niet aansluit bij de persoonlijke en professionele ontwikkeling.
Criteria	Goed (2 punten)	Voldoende (1 punt)	Onvoldoende (0 punten)
De omgeving van de school als context waarin leren plaatsvindt	<p>De student gaat op onderzoek uit binnen de school, en....</p> <ul style="list-style-type: none"> • maakt een beschrijving van de context van het leren (de stageschool), • gaat daarbij in op de elementen die de context van het leren (de stageschool) specifiek maken, • maakt daarbij inzichtelijk welke elementen voor het (eigen) leren interessant en uitdagend zijn, • maakt daarin een vergelijking met een andere context (perspectief), 	<p>De student gaat op onderzoek uit binnen de school, en...</p> <ul style="list-style-type: none"> • maakt een beschrijving van de context van het leren (de stageschool), • gaat daarbij in op de elementen die de context van het leren (de stageschool) specifiek maken, • maakt daarbij inzichtelijk welke elementen voor het (eigen) leren interessant en uitdagend zijn. 	<p>De student gaat op onderzoek uit binnen de school, en...</p> <ul style="list-style-type: none"> • maakt een beschrijving van de context van het leren (de stageschool), • gaat daarbij niet of nauwelijks in op de elementen die de context van het leren (de stageschool) specifiek maken, • maakt daarbij onvoldoende inzichtelijk welke elementen voor het (eigen) leren interessant en uitdagend zijn.

Passende literatuur zoeken en bestuderen	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • gebruikt relevante didactische en/of onderwijskundige literatuur over het onderwerp in de leerwerktaak, • kan een verband verwoorden tussen leervragen en literatuur, • gebruikt deze literatuur en in de theoretische onderbouwing beschrijft de student de overeenkomsten en ook de verschillen tussen de bronnen, • kan dit geïntegreerd verwoorden in een eigen visie. 	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • gebruikt relevante didactische en/of onderwijskundige literatuur over het onderwerp in de leerwerktaak, • kan een verband verwoorden tussen leervragen en literatuur, • gebruikt deze literatuur en in de theoretische onderbouwing beschrijft de student overeenkomsten en ook de verschillen tussen de bronnen. 	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • gebruikt niet of nauwelijks zelf op zoek naar relevante didactische en/of onderwijskundige literatuur over het onderwerp in de leerwerktaak, • licht het verband tussen leervragen en literatuur onvoldoende toe, • geeft geen heldere beschrijving over de verschillen en overeenkomsten tussen de bronnen.
Uitvoeren van de leerwerktaak	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • voert in overleg met de stageschool de leerwerktaken uit, • beschrijft welke stappen zijn ondernomen, • maakt het eigenaarschap van het eigen leren inzichtelijk (zoals het plannen van tijd en inzicht in relatie tot het reguleren van het leerproces), • communiceert dit steeds tijdig met de begeleider en/of opleider. 	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • voert in overleg met de stageschool de leerwerktaken uit, • beschrijft welke stappen zijn ondernomen, • communiceert dit steeds tijdig met de begeleider en/of opleider. 	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • voert in overleg met de stageschool de leerwerktaken uit, • beschrijft niet welke stappen zijn ondernomen, • communiceert onvoldoende.
Evalueren	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • neemt initiatief om de leerwerktaak met de medestudent (indien aanwezig op de stageschool) en met begeleider en/of opleider te evalueren, 	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • neemt initiatief om de leerwerktaak met de medestudent (indien aanwezig op de stageschool) en met 	<p>De student...</p> <ul style="list-style-type: none"> • neemt deels of onvoldoende initiatief om de leerwerktaak met de medestudent en/of begeleider en/of opleider te bespreken,

	<ul style="list-style-type: none"> • schrijft een korte reflectie waarin de feedback van de medestudent en/of begeleider en/ of opleider wordt meegenomen, • reflecteert kritisch op zowel de gemaakte keuzes, het eigen handelen als op het onderzoeksproces en gaat nader in op de vraag in hoeverre de leerwerktaak bijdraagt aan het bewustwordingsproces van de persoonlijke professionele ontwikkeling tot van de leraar, en wat nodig is voor verbetering, • maakt in de reflectie een terugkoppeling naar het theoretisch kader. 	<p>begeleider en/of opleider te evalueren,</p> <ul style="list-style-type: none"> • schrijft een korte reflectie waarin de feedback van de medestudent en/of begeleider en/of opleider wordt meegenomen, • reflecteert nader in op -de vraag in hoeverre de leerwerktaak bijdraagt aan het bewustwordingsproces van de persoonlijke professionele van de leraar, en wat nodig is voor verbetering. 	<ul style="list-style-type: none"> • reflecteert deels of onvoldoende op de vraag in hoeverre de leerwerktaak bijdraagt aan het bewustwordingsproces van de persoonlijke professionele ontwikkeling van de leraar, en wat nodig is voor verbetering.
--	---	--	---

Bijlage 3: Eindgesprek

Hier volgen enkele aandachtspunten ter voorbereiding op het eindgesprek:

1. De Instituutsopleider leidt het gesprek.
2. Er zijn altijd twee personen ter beoordeling. De IO is de eindverantwoordelijke!
3. De werkplekbegeleider (en eventueel de schoolopleider) zijn aanwezig en kunnen aanvullende vragen stellen.
4. Vooraf heeft de WPB al een voorstel voor de afronding gedaan op het beoordelingsformulier.
5. Het eindoordeel ligt bij de IO.
6. Uitgangspunt van het eindgesprek is het portfolio, waarin jij aantoont te zijn gegroeid in je toekomstige beroep van leraar.